

Aw keýpi

Category: Hekaýalar, Kitapcy

написано kitapcy | 26 января, 2025

Aw keýpi

Aw keýpi

(hekaýa)

Çapgyn ýele ýüzüni ýaladyp barýan iki ýolagçy aşakda, hol zeýkeşin içinde balyk tutmak üçin buz çapyp ýören oglany görüp: "Adamlar şu aňzakda boýnuny uzadyp daşaryk änetmäge gorkýar, bu ýoknasyzyň bolup ýörşüne seret, sowuk ýokmaýarmykan-aý muňa?!" diýşip geçip gitdiler.

Kadyr bolsa elindäki paltasyny ezberlik bilen işledip, aýna ýaly ýalpyldap ýatan buzy deşip, balyk tutmaga girişdi. Zeýkeşin suwy şor bolangoň aňsat doňmaýar, diýmek, aňzak-aýaz gazap bolmaly. Doňan zeýkeşin aşagynda demigip ýören balyklar buz gatlagynyň täze açylan tüýnüğine tarap ýüzüp barýardylar. Kadyra geregem şoldy. Buzuň üstünde çelegiň agzy ýaly edip deşen deşigine tarap suwuň aşagyndan agzyny açyp gelýän ownukly-irili balyklaryň birinem sypdyrman elindäki çolpusy bilen ýokary çykaryp oklap oturan Kadyryň soňabaka nebsi otukdy.

Zeýkeşin boýunda egnine uly adamlaryň içmegini geýen oglanjyk göründi. Awuň gyzgalaňy bilen üşänini hem duýman gözleri uçganaklaýan Kadyr oňa garap:

-Inim, yzyňa dolan, öye bar-da, uly tor haltamyzy alyp gaýt-diýip gygyrdu. -Bu gün aw şowly bolup dur.

Oglanjyk ellerini üfläp durşuna:

-Agam, tutan balyklaryny alyp gidibereli-le!-diýip, duran

ýerinden gygyrdy. Kadır onuň sözünü başgaça eşidip:

-Sen halta alyp gel, hemmesini bile äkideris-diýdi. -Bar haýda! Men üşäp başladym, geýimlerim öl-myžžyk boldy, inim. Kadyryň inisi yzyna öwrülip gyrbyl-gyrbyl ýöräp gitdi. Kadır buzuň üstünde edil kümüş bölekleri ýaly ýalpyldap ýatan balyklary synlap ýylgyrdy. "Her gün şeýle aw düşümlı bolup durmy. Onsoňam obanyň balykçy oglanlary ertir ir bilen bări eňerler, men şu gün tijeneýin, inimem gjiräk geläýbilse gowy bolardy". Özüniň aram-aram suwa oklaýan künjara owuntyklaryna aldanyp çolpa düşýän balyklaryň buzuň üstünde bökjekläp, iki-baka oýnap ýatyşyny synlap onuň ini üshedip gitdi. Biraz wagtdan Kadır özüne tarap gelýän eli haltaly inisini gördü.

-Inim, azajyk garaş, ýene üç sany goçak balyk bar, sapalak atyp, ele düşmän durlar. Şolary hem tutaýyn, onsoň bile gideris.

-Aga, men şu ýere gelýänçäm doňdum, bir minut durmaga-da ýagdaýym ýok.

-Onda sen gidiber.

-Tutan balyklaryň alyp gidibereýin onda?

Kadır gaharlanan boldy:

-Gidiber! Özüm elterin, peýdasyz perişde.

Oglanjyk "Özüň bil" diýen ýaly egnini gysyp ötägitdi. Inisi gidensoň Kadyryň hem balyk tutup mazasy bolmady, inisiniň gidip barşyny görüp özüniň hem gaty üzändigini aňdy. Soňra tutan balyklaryna seretdi. "Ep-esli bolaýan ekeni" diýip oýlandy. Bir halta salyp, zeýkeşiň gyrasyndaky gamışlykda ýygşyryp bellik etdi. Soň balykdan doly hالتاسىنى arkasyna alyp öýüne ugrady. Zeýkeşiň içinden kert kenara çykjak bolanda büdrän Kadır zeýkeşiň düýbüne tarap togalanyp giden hالتاسىنى seredip, janynyň ýangyjyna aglaýjak boldy. Ähli kynçylyklardan soň öýüne gelip ýeten Kadyryň gök-dalak bolan ýüzüne garap ejesiniň zähresi ýaryldy.

Gyşyň bir tutam günü giç aşama sananda Kadır gyzgyn pejiň gapdalynda gyzdyryp-üşüdip ýatyşyna, demini iki egninden alýardy. Her gezek üsgürende öýkeni üzülere gelýän Kadır otdan suwa, suwdan oda oklanyp urnup ýatyşyna: "Eje, kaka meniň tutan balyklarymy meýdana çykaryp zyňyň. Alabaýa beriň" diýip samraýardy. "Şolar sebäpli men ölüp barýan, eje, kaka!" Kadır samramasynyň arasynda hamsygýardam. Gyssagly gelen "Tiz kömek" ulagy Kadry keselhana alyp gitdi. Lukmanlaryň berk gözegçiliği astynda wagtynda edilen sanjymlardan soň Kadır

özüne geldi. Gözünü açyp gapdalynda oturan kakasyny görüp çalaja ýylgyrdy. Onuň ýylgyranyny görüp, kakasy hamsykjak boldy. "Indi hemme zat gülala-güllük" diýip, Kadyra seredýän lukman oňa göwünlik berdi. Şol wagt gapyny emaý bilen açyp, Kadyryň ejesi hem egni ak halatly keselhana otagyna girdi. Gözleri ýaşly ene keselhana krowadynda ýatan oglunyň yüzgözünden ogşap:

-Wah, men guraýyn, şol gün balyga diýip ugranyňdan öňüňi kesip, käýäp-gygypyryp, goýbermesem bolmaýarmy-diýip, özuni günäläp ýanyp-bişdi. Lukman ýigit: -"Gelneje, darykmaň, bir hepdä galman ogluňyz aýak üstüne galar. Yeňiljek sowuklama dagy bu ýigide bildirmezem, häli kim bilyär, dünýä belli alpinist bolarmy, bu gahryman" diýip, Kadyryň ejesine, kakasyna göwünlik berdi. "Onsoňam indi siz hazır öye gaýdyberiň. Kadyra rahatlyk gerek". Ejesidir kakasy hoşlaşyp gaýdarman bolanylarynda Kadyr:

-Kaka, bärik gelsene, saňa bir zat aýtjakdym-diýdi. -Düýn balyk tutan ýerimde iki sebet ýaly balygym galypdy. Göterip bilmämsoň gamışlykda bukop gaýdypdym, inim bilen baryp alarsyňz-da...

Sylapberdi MUHAMOW. Hekaýalar